

LA ROSA DE L'AMISTAT I EL LLIBRE DE L'APRECI

Pere CATALÀ i ROCA

Paradoxalment, la toponímia major de Catalunya reflecteix només en dues unitats la circumstància que sant Jordi sigui patró del país; són els municipis de Sant Jordi de Muller i Sant Jordi Desvalls.

La publicació a la revista *Sàpiens*, de maig de 2007, d'unes pàgines dedicades a “Qui era sant Jordi?”, ens consent de transcriure ací unes interessants manifestacions del monjo montserratí Alexandre Olivar: “Sant Jordi és un megalomàrtir, un dels màrtirs més rellevants de la primitiva Església cristiana i del qual se'n sap molt poca cosa, però hi ha fets essencials que demostren la historicitat del màrtir, com que al lloc del seu registre es construís una basílica paleocristiana”. (Resposta de l'argumentació que al segle XVI, els reformadors protestants van arribar a posar en dubte la historicitat del sant.)

“La devoció de sant Jordi entra a Catalunya per la litúrgia romana, quan Gregori I inclou el sant al missal romà, però la devoció pel sant és més tardana. És per això que a la toponímia catalana sant Jordi no té gens d'èxit.” A diferència, posem per cas, de França, on hi ha quasi un centenar de poblacions *jordianes*.

“A partir del segle XV el culte de sant Jordi comença a arrelar amb força, i al segle XVII és declarat patró amb festa de precepte; és a dir, d'anar a missa. És un fet que demostra la solemnitat amb què l'Església sempre ha tractat sant Jordi, ja que les festes de precepte rarament es concedien als segons patrons, perquè oficialment, des de 1888, sant Jordi és el segon patró de Catalunya. Li va prendre el primer lloc la Mare de Déu de Montserrat.”

Amb aquestes manifestacions d'Alexandre Olivar, fundador de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, ens apropem a l'hagiografia del sant que, segons la tradició, va néixer cap a l'any 270, a la Capadòcia, a l'actual Turquia, i morí, martiritzat, a Lydda (Palestina). Consigna l'*Enciclopedia de la Religión Católica*, IV (Barcelona, 1953) que l'Església ortodoxa grega el qualifica de “gran màrtir” i que el seu martiri ocorregué l'any 303, durant la persecució de Diocleciana.

Cal dir que a més de patró de Catalunya i d'Aragó —des del final del segle XI— sant Jordi també ho és de Portugal, d'Anglaterra, de Grècia, de Bulgària, d'Etiòpia, de Lituània, de Rússia, de Sèrbia, de Croàcia, d'Eslovènia, i de les regions alemanyes de Baviera i Saxònia. El seu patronatge dona nom a Geòrgia, i a Polònia és el protector de les identitats nacionals. Per a la Corona d'Aragó, sant Jordi va esdevenir un senyal d'identitat.

El 1201 es constituí en el reialme catalanoaragonès la Societat de Cavallers de Sant Jordi d'Alfama, fundada pel rei Pere el Catòlic. Aquest orde militar, establert al castell d'Alfama, prop de Tortosa, s'uní més tard amb el de Montesa, anomenant-se des d'aleshores Santa Maria de Montesa i Sant Jordi d'Alfama. El seu distintiu fou la creu vermella de Sant Jordi.

La festa de Sant Jordi, que celebrem el 23 d'abril, fou traslladada per l'Església grega al 23 de novembre, amb motiu del trasllat de les restes del màrtir a Diòspolis, i de la consagració de l'Església dedicada al sant; la commemoració del miracle del drac té efecte el 27 d'octubre.

La GEC reporta que "Sant Jordi!" era el crit de guerra emprat pels combatents catalans, en l'Edat Mitjana, i que la *Crònica de la Morea* l'esmenta com a proferit pels almogàvers a la batalla del Cefís (1311).

El rei Pere el Cerimoniós, l'any 1371, fundà la Confraria dels Cavallers de Sant Jordi, però les primeres ordinacions conegudes són del 1565 i foren reformades el 1573.

Escau de consignar que a la capella de Sant Jordi de Puigseslloses, situada al nord-oest de Folgueroles (Osona), cantà la primera missa Jacint Verdaguer, el 2 d'octubre de 1870.

Amb aquesta miscel·lània de motius jordians, m'adhereixo a l'hometatge, per la seva labor realitzada, que els consocis de la Societat d'Onomàstica tributen a l'amic Andreu Romà i Espí, a qui amb la rosa de l'amistat oferim el Llibre de l'apreci.